

Finančna uprava Republike Slovenija
Šmartinska cesta 55
1000 Ljubljana

Ljubljana, 26. 9. 2023

Komentarji in pripombe na *Poziv eDavki - vračilo sredstev, prejetih na podlagi interventne zakonodaje*, ki ga je Finančna uprava RS posredovala nekaterim samozaposlenim v kulturi

Spoštovani,

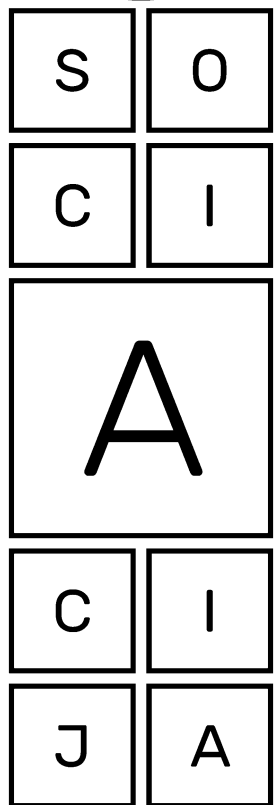
na Društvo Asociacija, vsebinsko NVO mrežo v polju kulture, se je obrnilo večje število samozaposlenih v kulturi, ki jim je Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS) preko portala e-Davki konec prejšnjega tedna ***vročila Poziv eDavki - vračilo sredstev, prejetih na podlagi interventne zakonodaje***. V njem organ navaja, da FURS izvaja postopke nadzora nad izpolnjevanjem pogoja upada prihodkov v zvezi z izplačili interventnih pomoči v letih 2020 in 2021 ter naslovnike obvešča, da na podlagi podatkov o finančnem poslovanju naslovnikov, s katerimi FURS razpolaga, ugotavlja, da **ne izpolnjujejo pogoja upada prihodkov za prejem določenih interventnih pomoči**.

Po pregledu dokumentacije, ki so jo strokovni pisarni društva posredovali nekateri samozaposleni v kulturi, zaključujemo, da so pozivi FURS v primeru najmanj zadevnih upravičencev v nezanimarljivi meri osnovani na nezadostnem pregledu FURS razpoložljive dokumentacije in neutemeljeni, na kar želimo organ opozoriti. Težavo v pretežni meri pripisujemo historiatu interpretacije davčne obravnave prispevkov za socialno varnost samozaposlenih – normirancev, tudi tistih, ki jim jih v skladu s posebnimi predpisi plačujeta Republika Slovenija ali samoupravna lokalna skupnost. FURS v Asociaciji tako že v začetku odziva **pozivamo k posebni pozornosti pri nadzoru upravičenosti do prejetih pomoči na podlagi interventne zakonodaje**, ko gre za letne davčne obračune samozaposlenih v kulturi. O tem, zakaj je posebna pozornost potrebna, v nadaljevanju.

Naj spomnimo, dolgoletna **praksa davčne obravnave prispevkov za socialno varnost samozaposlenih v kulturi**, vključujoč letni davčni obračun za leto 2019, je skladno s takrat veljavnim Zakonom o dohodnini¹ (v nadaljevanju ZDoh-2) ter stališčem Davčne uprave Republike Slovenije² vsem samozaposlenim v kulturi narekovala, da prispevke za socialno varnost v postopkih izračuna dohodnine od dohodka iz prihodkov, ugotovljenih po računovodskih predpisih, pred določitvijo davčno priznanih prihodkov izvzemajo. FURS je z objavo Brošure o dohodku iz dejavnosti (FURS: februar

¹Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19)

² Glej pojasnilo DURS, št. 4212-154/2014-2, 4. 2. 2014.

2021, poglavje 5, od strani 12 naprej) za letne davčne obračune za leto 2020 napovedala spremembo do tedaj uveljavljene prakse davčne obravnave prispevkov za socialno varnost pri samozaposlenih (v kulturi), ki se odločajo davčno osnovo ugotavljati z upoštevanjem normiranih odhodkov, nato pa jo je za letni davčni obračun za 2020 preklicala in njeno uveljavitev napovedala za leto 2021³. Dokončno in nedvoumno je v zakonski materiji vprašanje navkljub pomislekom⁴ razrešila uveljavitev sprememb ZDoh-2 iz leta 2022⁵.

Vse to pomeni, da so tudi od leta 2019 in do danes samozaposleni v kulturi ravnali pravilno, če prispevke pred določanjem davčno priznanih prihodkov izvzemali. In vendar pregled dokumentacije, ki smo jo pridobili v vpogled, napeljuje k zaključku, da je srž aktualnih težav v pretežnem deležu prav v tem, da **so se leta 2020 samozaposleni v kulturi-normiranci odločali upoštevati interpretacijo in navodila FURS** ter prispevkov za socialno varnost pred ugotavljanjem davčno priznanih prihodkov niso izvzemali, kasneje pa so preklic interpretacije pogosto uveljavljali skozi popravke.

Iz oblike in vsebine vročenega *Poziva eDavki - vračilo sredstev, prejetih na podlagi interventne zakonodaje*, pa tudi javno objavljene informacije FURS⁶ v društvu sklepamo, da so zadevni samozaposleni v kulturi prejeli splošno obvestilo vsem upravičencem, za katere je organ po določeni metodologiji ocenil, da obstaja verjetnost neizpolnjevanja pogoja upada prihodkov za prejem *različnih* interventnih pomoči. Ocenjujemo še, da **obstaja verjetnost, da organ med podatke, s katerimi (sicer) razpolaga in ki so podlaga za oceno in poziv, ni všteval popravkov** letnih davčnih obračunov za leto 2020, ki so jih samozaposleni v kulturi - normiranci oddajali na podlagi odločitve organa za ohranjanje dotedanje prakse davčne obravnave prispevkov za socialno varnost.

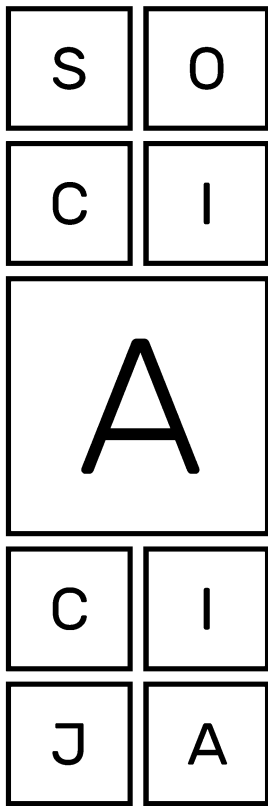
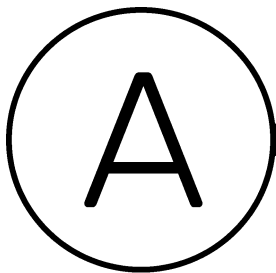
Organ pri tem želimo opozoriti, da pozvane samozaposlene v kulturi, katerih primere obravnavamo, pogosto vznemirja navidezna **dokončnost ocene o domnevni neupravičenosti do prejema interventne pomoči**. V glavnini se namreč besedilo vročenega poziva osredotoča na podajanje informacij o postopkih v navezavi z izjavljanjem o neupravičenosti do pomoči, poudarja, da so roki za obveščanje o neizpolnjevanjem pogojev potekli itn. Možnost predhodnega pojasnjevanja je sicer omenjena v povedi dokumenta, a ne opredeljuje, da je v takem pojasnilu mogoče izkazovati dejstva o izpolnjevanju finančnih določil, ki pomenijo upravičenost do pomoči, niti v

3 Vir: <https://www.gov.si/novice/2021-05-07-sprememba-veljavnosti-stalisca-glede-davcne-obravnave-oprostitev-prispevkov-za-socialno-varnost-pri-normirancih/>

4 Glej npr. *Poziv k umiku zakonsko neskladne interpretacije davčne obravnave prispevkov za socialno varnost samozaposlenih v kulturi* društva Asociacija, dostopen na: http://www.asociacija.si/si/wp-content/uploads/2022/01/POZIV_Asociacije-glede-obravnav-prispevkov-samozaposlenih_FURS_MF_MK_FIN_L.pdf

⁵ Glej Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19, 39/22, 132/22), natančneje dopolnitev 56. člena zakona, ki je eksplicirala, da se »[o]bvezni prispevki za socialno varnost, ki se nanašajo na socialno zavarovanje zavezanca po tem poglavju, ki jih za zavezanca v skladu s posebnimi predpisi plačuje Slovenija ali samoupravna lokalna skupnost, /.../ ne štejejo za prihodek in se ne priznajo kot odhodek zavezanca po tem poglavju zakona.« ter nadalje, v prehodnih in končnih določbah, da se »[s]premenjeni 56. člen zakona /.../ uporablja že za obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti za davčno leto 2021.«

⁶ Vir: <https://www.gov.si/novice/2022-09-19-financna-uprava-v-nadzore-nad-vracanjem-sredstev-prejetih-na-podlagi-interventne-zakonodaje/>

DRUŠTVO ASOCIACIJA
–društvo nevladnih organizacij in
posameznikov na področju kulture

PISARNA
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SEDEŽ
Metelkova 6, 1000 Ljubljana

+386 (0)1 4341 244
+386 (0)51 773 611

info@asociacija.si
www.asociacija.si

DAVČNA ŠTEVILKA
38450666 (nismo dav. zav.)

MATIČNA ŠTEVILKA
1768875

TRR
SI56 61000 0014575 664
(pri DH d.d.)

navezavi s tovrstnim izkazovanjem organ ne opredeljuje morebitnih rokov. Organ je v pozivu izkazal zavedanje, da lahko vračilo pomoči predstavlja **precejšen likvidnostni izziv**, in tako v društvu verjamemo, da lahko razumete, da so se zaradi načina izpeljave aktivnosti nadzora po naši oceni med samozaposlenimi, ki so po veljavni ureditvi⁷ do pravice do plačila prispevkov iz državnega proračuna upravičeni le, če jim njihov dohodkovni položaj ne zagotavlja normalnih pogojev za delo, nepotrebno vzpodbudila različna čustva, poziv pa zanje pomeni tudi neutemeljene administrativne obveznosti.

Vnovič tako organ pozivamo k **posebni pozornosti pri morebitnem nadzoru upravičenosti do prejetih pomoči na podlagi interventne zakonodaje v primeru samozaposlenih v kulturi**, in sicer na način, da ob upoštevanju pravkar navedenih dejstev pri izračunu upada prihodkov, ki predstavlja finančni pogoj za upravičenost do pomoči na podlagi interventne zakonodaje, vselej obravnava vse razpoložljive podatke, tudi tiste, ki so jih upravičenci oddali skozi popravke. Pri tem v društvu ocenjujemo, da je pomembno, da v fazi nadzora organ v vseh primerih vselej primerja enakovredne kategorije iz letnih davčnih obračunov⁸, pri tem v obzir vzame različne prakse davčne obravnave prispevkov za socialno varnost samozaposlenih v kulturi-normirancev⁹. Predlagamo še, da FURS javno dostopne informacije, vezane na aktivnosti v navezavi na nadzor nad izpolnjevanjem pogoja upada prihodkov v navezavi na izplačila interventnih pomoči v letih 2020 in 2021 smiselno dopolni z **informacijami o možnosti vložitve ugovora oz. pojasnila glede upravičenosti do prejete pomoči v odgovor na zadevni poziv, opredeli ustrezne postopke in roke v primeru, ter informacijo razširi neposredno med prejemnike poziva**.

Obveščamo vas še, da smo se po informacije v navezavi na poziv obrnili na FURS tudi neposredno ter v skladu s podanimi informacijami, za katere se zahvaljujemo, za naše člane in druge samozaposlene v kulturi, ki so se znašli v opisanem položaju, pripravili [navodila za izkazovanje upravičenosti do pomoči](#). Če ocenite, da podane informacije niso celovite ali točne, bomo veseli, če nas na to opozorite.

Za morebitna dodatna pojasnila smo na voljo, ob tem pa vas pozivamo, da nas obvestite o vašem ukrepanju glede opisane problematike.

Društvo Asociacija

Poslano v vednost: **Ministrstvo za kulturo RS**

⁷ Glej 1. odstavek 85. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. [77/07](#) – uradno prečiščeno besedilo, [56/08](#), [4/10](#), [20/11](#), [111/13](#), [68/16](#), [61/17](#), [21/18](#) – ZNOrg, [3/22](#) – ZDeb in [105/22](#) – ZZNSPP)

⁸ Bodisi zgolj 1) *prihodke, ugotovljene po računovodskih predpisih* (ki **praviloma** opredeljujejo tudi plačane prispevke) bodisi zgolj 4) davčno priznane prihodke (ob upoštevanju popravkov prihodkov, tj. tudi izvzemu socialnih prispevkov).

⁹ Samozaposleni v kulturi so ob že opredeljenem npr. socialne prispevke v preteklosti izvzemali na način, da jih niso vštevili v 1) *prihodke, ugotovljene po računovodskih predpisih* ter pred ugotavljanjem 4) *davčno priznanih prihodkov* ter jih torej tudi niso izvzemali v 2.6) *izvzem davčnih prihodkov zaradi predhodno nepriznanih odhodkov*. S prakso je sicer FURS dobro seznanjena.